

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena :</p> <p>Na celý rok — — — — 4.— koruny.</p> <p>Na pol roka — — — — 2.— :</p> <p>Na štvrt' roka — — — — 1.— :</p> <p><i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT</p> <p>Zodpovedný redaktor : JÁN BARTOS, krajinský vyslanec</p> <p>Za vydavateľ'stvo zodpovedný : JÁN MOLNAR, pápežský prílát</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám</p> <p>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpáť nedávajú.</p>
---	--	--

Rekvirujú...

Napísal: Istý dedinský malý hospodár.

Po dedinách teraz všade rekvirujú. Prevádzajú to prísny, ukrutným, nikoho nešetiacim spôsobom. Vojaci a ľudia z úradu chodia po uliciach dedín, rušia pokoj dedinského ľudu, prehľadávajú ešte aj hnojistia po dvoroch, ba prekutajú ešte aj krypty. Na mnohých miestach vzali už aj zrno na siatie. Pre toto, ako aj z tej príčiny, že dávky múky a chleba sú značne znížené, po všetkých stranách panuje hrozné rozhorčenie. V celej krajine ozývajú sa hlasité, hnevité ponosy, ľudia vôbec o inom už ani nehovoria medzi sebou.

V týchto novinách zvykli sme vždy len celú, čistú pravdu hlásať a preto aj včel' zcela úprimne a otvorene hovoríme o *rekvirovaní*.

Prečo bolo potrebné toto rekvirovanie? Preto, ponač vo veľkej čiasťke krajiny verejné zaopatrenie není dostatočne zabezpečené. V mestách je chlebovej múky takmer len na niekoľko dní.

V skladoch ku stravovaniu vojska ukazujú sa tiež nedostatok múky, tak že cieľom lepšieho zaopatrenia vojakov na fronte nevyhnutne a bezodkladne je potrebné sossbierať všetky v krajine nachodiacie sa príležitostne zbytočné zásoby. — Po veľmi mnohých miestach krajiny není dostatočného zrna na siatie a zemiakov ku sadeniu. Vláda teda o to sa musí starať, aby zrno na siatie rovnako bolo podelené, bo keby to zanedbala, v budúcom roku krajinu vystavila by hladu.

Príčinou rekvirovania je v prvom rade politika našich nepriateľov, ktorou nás chceli *vyhladovať*, v druhom rade slabá úroda lanského roku, v treťom rade ale tá smutná okolnosť, že na mnohých miestach hospodári *zbožím krmili* liehvu a následkom toho včel' ľudia nebudú mať dostatočného chleba.

Nie vláda je tomu na príčine, že včel' po dedinách ľudia dostanú menší kúsok chleba, lež zapríčinily to: dlho trvajúca vojna, zlé počasie a tí hospodári, ktorí ľudským pokrmom chovali ich liehvu.

Treba nám nahliadnuť, že v tejto svetovej vojne len tak môžeme konečne zvíťaziť, keď v žiadnej čiasťke krajiny nebude zúriť hlad následkom nedostatku potravín. Ku prekazeniu tohoto nešťastia prevádza sa rekvirovanie. Smutná, tvrdá a zaiste prísna vec je rekvirovanie, nesmieme ale na to zabúdať, že je vojna a že musíme zvíťaziť a preto nám aj toto treba strpeť.

Rozumie sa prísny pozor máme na to dávať, aby pri rekvirovaniach žiadne nezákonnosti neboly páchané. Dávky na každú hlavu pripádajúce rekvirujúce výbory nesmú zmenšovať. Rekvirovanie zrna na siatie je zakázané. Kde medzitka rekvirovania dopustia sa svevole a zneužívania, naskutku treba ich obžalovať u podžupana.

Sám ľud ale ostrý pozor nech dáva na to, aby panstvá a árendátori nevytiahli sa zpod rekvirovania. Ľudia sa všade zvláste o tom ponosujú, že sú panstvá a árendátori čo zlomyseľne viac ľudí udávajú, ako ich udržiavajú a ani ich v tak dlhom čase nezamestnávajú, ako hovoria a z tej príčiny podržujú si viacej obilia. Toto všade treba prekaziť.

Vláda, ktorá rekvirovanie nariadila, hospodárom ku pomoci chce prispieť tým, že *zdvihla ceny tohoročnej úrody*. Toho roku hneď pri mlaťbe odoberú zbožie. Zvýšenie ceny tohoročnej úrody et. čitatelia naši prečítať si môžu na inom mieste tohoto čísla. Tu to len z tej príčiny spomínáme, aby sme poukázali na to, že vláda, ktorá rekviruje, pritom aj na náhradu, odškodnenie hospodárov cieľi skrze to, že ceny tohoročnej úrody ustálila v značnom zvýšení.

Zlostní ľudia po krajine tým búria svet, aby hospodári nesiali viacej, ako pre ich domácnosť potrebujú. To hovoria, že keď hospodári budú dorábať málo obilia, bude koniec vojne.

Nuž kto takéto vlastizradné, zlostné a hlúpe reči roztrusuje, toho ako nebezpečného človeka treba zaviesť do trestnice alebo do bláznivca.

Keby hospodári začali štrajkovať, vtedy by na vnivoč musela vyjsť krajina. Ku takémuto zločinstvu nedá sa naviesť svedomitý a statočný hospodár. Veď my nie sme ani ruskí anarchisti, ani židovskí revolucionári.

Poctiví hospodári Uhorska nedajú zahynúť našim hrdinským bratom na fronte a doma ich opusteným manželkám, vdovám a sirotám. Vyrvalou usilovnosťou, neunavným, svedomitým obrábaním otcovskej hrude snažiť sa budú zvýšiť donos tohoročnej úrody ku vlastnému a všeobecnému blahu.

Katolíckej Ludovej Jednoty budúci program.

Zasadnutie správy.

Spravujúca rada Katolíckej Ludovej Jednoty 28. februára vo veľkej sieni Krajinského Družstva Katolíkov Uhorska vydržiavala zasadnutie, v ktorom ustálila predmety pojednávania ku valnému shromaždeniu 10. t. m. vydržiavať sa majúce. Významnosť tohoto zasadnutia zvýšila tá okolnosť, že Katolícka Lud. Jednota v januári tohoto roku dosiahla desiaty výročitý rok jej jestvovania. V dnešnom zasadnutí, ktoré uplynulo za oduševnenej zaujatosti členov spravujúcej rady, Štefan Haller, hlavný tajomník, v sprievode veľkej reči predostrel nielen zprávu o organisovaní, blahonosnom účinkovaní a nad všetko očakávanie dosiahlych úspechoch organisácie Katolíckej Ludovej Jednoty behom minulého desaťročia, lež obsírne vyvinul aj program, dľa ktorého Katolícka Ludová Jednota v budúcnosti zamýšľa pokračovať. Dľa tohoto programu, ktorého podrobné vysvetlenie patrí pred valné shromaždenie, Katolícka Ludová Jednota zaoberať sa bude zvlášte s utvorením organisácií mládeže, s postupným upotrebením sily uhorského ženského pohlavia, s utvorením ženských organisácií, s výdatnejšou obranou záujmov malého hospodárstva. S veľkou pečlivosťou sledovať bude výdatnejší vývin problémov robotníckej otázky, rozsiahle pestovanie robotníckych organisácií, ako aj posiaľ zanedbanej mládeže university postavenie v službu kresťanského smýšľania a vôbec zlepšenie hmotného jej postavenia. Všestrannou hlučnou oduševnenosťou zasadnutie vzalo v známosť zprávu, že Katolícka Ludová Jednota zamýšľa postaviť terajšiemu jej okružiu, vývinu zodpovednú domoveň, palotu, aby jej prácu ešte intenzívnejšie ako posiaľ prevádzal mohla a aby členovia organisácie v miestnosťach tejto domovne s vodcovstvom v stálom potyku stáť mohli.

V zasadnutí boli prítomní: dr. Alexander Simonyi-Semadam, dr. Ákos Mihályfi, pápežský prälát dr. Alexander Ernszt, pápežský gróf Vilhelm Notter, Štefan Haller, Mikuláš Zboray, Julius Moldoványi, Eliáš Jójárt, Julius Csizmadia, Augustin Sipos, Štefan Mészáros, Ján Huber, Mikuláš Michal Török, Karol Kocsány, Ernest Némethy, Jozef Hivatal, Adam Bozóky, Ján Farkas, Ján Róbl, Anton Puchinger, Albert Matya, Michal Gróf, Leopold Láng, Mikuláš Schmidt, Matias Frühwirth.

Zasadnutie zahájil predseda Mikuláš Zboray, počom prečítaná bola zápisnica predošlého zasadnutia, predostretá zpráva pokladníka a účty skumajúceho výboru.

Dľa tejto zprávy majetok Katolíckej Ludovej Jednoty 13. februára 1918. súvahe zodpovedne obnášal: 323.314 korún. Spravujúca rada zprávy vzala v známosť a patričným udelila absolutorium.

Jubilárne valné shromaždenie Katolíckej Ludovej Jednoty.

Katolícka Ludová Jednota v nedeľu, 10. marca vydržiava jubilárne zasadnutie desaťročného blahonosného svojho jestvovania. Predmety valného shromaždenia sú: 1. Zahájenie, drží predseda, sk. vn. t. radca Štefan Rakovszky. 2. Predloha ročnej zprávy, prednáša Štefan Haller, hlavný tajomník, krajinský vyslanec. 3. Rečníci: dr. Béla Antoni, mešťanosta; gróf Teodor Batthyany, sk. vn. t. r., kraj. vyslanec; Karol Huszár, kraj. vyslanec; dr. Mikuláš Zboray, kraj. vyslanec, podpredseda.

Organisovanie Kresťanskej Sociálnej Ludovej Strany.

Obyvatelia obce Gyöngyöshalász ležiacej v stolici hevešskej 23. februára vydržiavali shromaždenie, v ktorom za veľkého oduševnenia utvorili organisáciu Kresťanskej Sociálnej Ludovej Strany. Ku shromaždeniu v školskom stavaní o 5. hodine popoludní vydržiavanom dostavilo sa viacej sto občanov. Shromaždenie zahájil predsedajúci dr. Vilhelm Krasznay, pravotár. Po ňom rečnil redaktor Štefan Somogyi a Adam Persian, tajomník Kresťanskej Sociálnej Ludovej Strany a prítomných vyzval ku sdruženiu sa cieľom prevádzania kresťanskej sociálnej ludovej politiky. Shromaždenie reč a vyzvanie tajomníka prijalo s hlučným súhlasom. Predsedajúci nato za všestranného oduševnenia vyhlásil Kresťanskej Sociálnej Ludovej Strany miestnej organisácie utvorenie v obci Gyöngyöshalász. Pri zostavení úradníctva vyvolení boli: predseda farár Ján Gergelyffy; spravujúci podpredseda učiteľ Ludvik Bakay; zápisník Jozef Csomós a Jozef Huszár. Za členov výkonného výboru vyvolení boli: Jozef Bota, Michal Bakos, Ján Csuzai, Jozef Csomós st., Štefan Gál st., Ján Huszár, Jozef Huszár, Štefan Juhász, Michal Jaizó, Alex. Kocsis, Peter Kocsis, Peter Kelecsendi, Michal Kelecsendi, Peter Komjáti, Gabriel Komjáti, Andrej Komjáti, Jozef Nagy a Michal Tögör.

Ján Gergelyffy, vyvolený predseda miestnej organisácie, oduševňujúcou rečou vyzval prítomných ku neskiatnému vydržaniu pod zástavou Kresťanskej Sociálnej Ludovej Strany a na jeho návrh telegrafične pozdravený bol predseda Kresťanskej Sociálnej Ludovej Strany, sk. vn. t. r., minister okolo osobností jeho veličenstva kráľa gróf Aladár Zichy.

Organisačné shromaždenie v okrese zlatomoravskom.

Voličia okresu zlatomoravského vo štvrtok, 28. februára v Zlatých Moravcoch vydržiavali shromaždenie,

na ktorom prítomní boli: fõispán tekovskej stolice Edmund *Beniczky* a krajinský vyslanec okresu Ján *Bartos*. Po zahájení početne navštvieneného shromaždenia krajinský vyslanec okresu Ján *Bartos* v zápalistej reči vysvetlil ciele a úlohy Kresfanskej Sociálnej Ludovej Strany a voličov okresu, ktorí vždy vynikali vernosťou a oddanosťou ku Ludovej strane snemovej, vyzval, aby sa sdružili pod zástavou Kresfanskej Sociálnej Ludovej Strany. Prítomní so všestranným oduševnením vyslovili utvorenie tejto organizácie a pri zostavení úradníctva vyvolení boli:

Predseda Alexander Karácsonyi, farár obce Zsitvaapáti; podpredseda Ján Novotný, dekan farár obce Barsaszár; zápisník Pavel Gyetven, kaplán z M. Topolčian. Do výkonného výboru boli vyvolení: Béla Hruska, farár (Fenyõkosztolány), Ladislav Borbás, dekan-farár (Barslédec), Ján Skoda, farár (Nemesény), Franc Epölyi, dekan-farár (Nagykálna), Imrich Jónás, farár (Alsógyöröd), Štefan Gálffy, lesný radca (Kistapolcsány), dr. Jozef Pongrác, pravotár (Aranyosmaróth), dr. Zoltán Bottka, statkár, Viktor Machay, učiteľ (Nagyvezekény), Gejza Kappus, organista-učiteľ (Keresztur), Julius Ledényi, organista-učiteľ (Alsógyöröd).

Zo shromaždenia jednohlasným uzavretím telegrafické pozdravenia dostali: ministerpredsedu Alexander *Wekerle*, gróf Julius *Andrássy* a minister okolo osobnosti jeho veličenstva kráľa, predseda Kresf. Sociálnej Ludovej Strany, sk. vn. t. r. gróf Aladár *Zichy*.

Z krajinského zákonodarstva.

V zasadnutí snemovne krajinských vyslancov 23. februára vydržiavanom, debrecínsky nový vyslanec Károlyiho strany a kalvínsky duchovný Jánossy pri pojednávaní indemnity žiadal zákonné prevedenie rozluky, oddelenia cirkvi od štátu. Z Kresfanskej Sociálnej Ludovej Strany proti tejto nestydatej žiadosti kalvínskeho a frajmaurerským duchom nasiaknutého vyslanca vystúpil a nasledovne sa vyslovil krajinský vyslanec

Karol Huszár:

Vo vláde spatruje vládu nacionálneho a demokratického pokroku. V záležitosti volebného návrhu nesdieľa obavy pracovnej strany. Volebné právo občerství život obyvateľstva krajiny a zabezpečí spoločenský, politický a hospodársky vývin krajiny. Lutuje, že Jánossy nastolil otázku oddelenia cirkvi od štátu. Žiada konfesionálnu znášanlivosť a dorozumenie medzi konfessiami. Z maličerných záujmov frajmaurerských lóž neslobodno túto otázku priniesť na denný poriadok. U nás sa cirkev a štát vzájomne podporovali. Pýtal sa grófa Michala Károlyiho, či jeho strana schvaľuje Jánossyho zásady o rozdelenie cirkvi od štátu? Konečne žiadal energické poriadky proti úžere.

Ku pojednávaniu volebnej reformy zvolený výbor krajinských vyslancov v pojednávaní predlohy zákona o volebnom práve pokračoval celý minulý týždeň.

Udalosti svetovej vojny.

Východné bojište. Dľa zprávy nášho generálneho štábu 1. marca: Na ustavične opakujúce sa a v posledné dni zvlášte urzujúce volanie vlády a obyvateľstva čaty maršalla Böhm-Ermolliho včera cieľom pokojného zamiešania sa vťahly do Podolia a prišly na čiaru Novosielica—Chotin—Kameniec-Podolský. Úlohou pozdĺž železníc a dôležitých ciest napredujúcich oddelení je, aby na tom území, cez ktoré prejdú, zpätuviedly pokoj a poriadok a zabezpečily ku dovozu potrebné obchodné cesty. Dosiaľ asi 10.000 Rusov složilo zbraň. Značné množstvo streľiva, vozov a vagónov dali sme na bezpečné miesto.

Naše čaty v Podolí.

Z cis. a kráľ. tlačového válečného stánu oznamujú: Čaty maršalla Böhm-Ermolliho prišly na čiaru Novosielica—Kameniec-Podolský a od Kameniecu na sever prišly až po Modric a na okolie Orotova a Kuzmina. Ukoristily lokomotívy, vagóny, početné vozy, kanóny, streľivo a aj potraviny. Obyvateľstvo naše čaty vsade priateľsky víta v nádeji, že ich napredovanie zabezpečí čím skoršie zpätuviedenie poriadku. — Nemecké čaty minulý týždeň napredovali ku Petrohradu.

Kiev, hlavné mesto Ukrajiny, podmanily ukrajinské a sasské čaty.

Na západnom a talianskom bojišti okrem ostrej delostreleckej palby nebolo významnejšej udalosti.

Vyjednávania o pokoj s Rumunskom.

Gróf Czernin podmienky pokoja sdělil rumunskému kráľovi.

Z Bukurešti polouhradne oznámili: Odkedy delegácie spojeneckých mocností prišly do Bukurešti, s generalom Avareskum viedly sa nezáväznú predbežnú porady. Na základe dohodnutia, ktoré sa stalo na jednej takejto porade, zahraničný minister gróf Czernin na rumunskom území, ktoré držia ešte obsadené rumunské čaty, shováral sa s kráľom Ferdinandom. V dorozumení so spojencami gróf Czernin rumunskému kráľovi oznámil podmienky, za ktorých by štyri spojenecké mocnosti hotové byly s Rumunskom pokoj uzavreť. Kráľ Ferdinand pýtal si krátkeho času na premyslenie, ktorý mu aj dali. Od odpovede bude závisieť, či bude možné pokojné riešenie.

Viedeň, 1. marca. V politických kruhoch kolujú chýry, že na nezáväzných poradách v Bukurešti nedosiahli výsledku a nenašli základu ku vyjednávaní o pokoj s Rumunskom.

Pokoj s Ruskom.

Uh. telegrafická kancelária 3. marca večer z Brest-Litovska oznámila:

Smluvu o uzavretí pokoja s Ruskom spolu s náhradnými smluvami podpísali v nedeľu večer o 5. hodine.

Podmienky Nemecka o pokoji s Ruskom.

Nemecký štátny sekretár barón von der Bussche v utorok, 26. februára na zasadnutí ríšskeho snemu prečítal podmienky, pod ktorými Nemecko hotové je znova započat vyjednávania o pokoji a uzavreť pokoj. Tieto podmienky sú nasledovné:

I. Nemecká ríša a Rusko vyhlásia zrušenie válečného stavu. Oba národy sú rozhodnuté v pokoji a priateľstve nazívať jeden s druhým.

II. Územia, ktoré ležia na západ od tej čiary, ktorú v Brest-Litovsku sdělili ruským delegátom a ktoré patrily ku ruskej ríši, viac už nepatria pod nadvládu Ruska. Táto čiara ťahá sa od okolia Dvinska (Dünaburgu) po východnú hranicu Kurlandu. Z toho, že tieto územia predtým patrily k ruskej ríši, pre ne nevyplýva žiadna zaviazanosť voči Rusku. Rusko sa zriekne každého zamiešania sa do vnútorných pomerov týchto území. O osude týchto území na základe dohodnutia sa s ich obyvateľmi rozhodne Nemecko a Rakúsko-Uhorsko. Akonáhle všeobecný pokoj bude uzavretý a odzbrojenie ruského vojska bude úplne prevedené, Nemecko bude hotové vyprázdniť územia, ktoré ležia na východ od spomenutej čiary, nakoľko z III. článku nenasleduje iné.

III. Livland a Estland ruské čaty a červená garda naskutku vyprázdnia, dve provincie postavia pod nemecké policajné obsadenie, kým ustanovizne krajiny neposkytnú záruku bezpečnosti a kým tamojší poriadok nebude zpäťvedený. Z politických príčin zatknutí obyvatelia krajiny všetci naskutku majú byť pustení na slobodu.

IV. Rusko naskutku uzavre pokoj s ukrajinskou ľudovou republikou. Ruské čaty a červená garda naskutku vyprázdnia Ukrajinu a Fínsko.

V. Rusko urobí všetko, čo od neho vystane, aby zabezpečilo čím skoršie vrátenie Turecku provincií východnej Anatólie a uzná zrušenie tureckých kapitulácií.

VI. a) Úplné odzbrojenie ruskej armády, rozumejú aj terajšou vládou novoutvorené časte armády, bezodkladne má byť prevedené.

b) Na Čiernom mori, na Východnom mori a na Ľadovom mori nachodiace sa ruské válečné lode majú byť alebo vťahnuté do ruských prístavov a tam ostať až po uzavretie všeobecného pokoja, alebo ich naskutku treba odzbrojiť. S válečnými loďami antantu, ktoré sa nachodia v okruží ruskej moci, naložiť treba celkom tak, ako s ruskými loďami.

c) Obchodná loďná premávka na Čiernom mori a na Východnom mori znova sa započne, ako to smluva o prímerí predpisuje. Míny naskutku treba začať odstraňovať. Na Ľadovom mori zavreté vody po uzavretí pokoja zostanú zavreté.

VII. Nemecko-ruská obchodná smluva z r. 1904., podobne ku uzavretiam obsaženým v VIII. článku smluvy pokoja s Ukrajinou opäť vstúpi do života; vyjmúc pre asiatické krajiny znejúcich výhod, ostatné výhody za-

bezpečujú sa najmenej do konca roku 1925., ešte i na ten pád, keďby provisorium vypovedali.

VIII. Právnopolitické záležitosti regulujú na základe uzavretí nemecko-ruského právneho výboru. Rusko tie nemecké výbory, ktoré pošlú ku obrane nemeckých válečných zajatcov, bude podporovať.

IX. Rusko sa zaviazá, že zastaví všetky úradné alebo úradne podporované agitácie alebo propagandy proti štyrom spojeneckým vládam a ich štátnym a válečným zariadeniam aj na území ústrednými mocnosťami obsadenom.

X. Tieto podmienky treba prijať behom 48 hodín. Ruskí plnomocníci bezodkladne majú ísť do Brest-Litovska a tam behom troch dní majú podpísať smluvu pokoja, ktorú potom behom ďalších dvoch týždňov treba ratifikovať.

Návrat válečných zajatcov.

V príslušných kruhoch teraz sa radia o tom, že akým spôsobom majú priviesť domov válečných zajatých. Z počiatku denne len niekoľko sto z Ruska vrátiacich sa zajatcov prišlo na našu haličskú čiaru, teraz sa ale tento počet zvýšil denne na 4000—5000. Navrátiacich sa shromaždia v okruží armády a najprv ich podrobia 14 dní trvajúcejmu prísnemu zátvoru, aby prekazili prevlečenie za front v Rusku zúriacich chytľavých nemocí, ako je týfus, červienka, peštiš (morová rana). Na týchto stanicích, ktoré stoja pod vedením zkúsených a osvedčených lekárov, pridelení sú dôstojníci a kňazia, ktorí vypočujú túžby mužstva a sú im na pomoci, aby si mohli dopisovať so svojimi. Ale bársnakoľko by bolo aj žiaduce, aby navrátiacich sa po vypršaní zátvoru hneď urlabovali, z rozličných príčin ešte za ďalšie štyri týždne treba ich zadržať v okruží armády.

Toto je v prvom rade preto potrebné, aby spoľahlivým spôsobom ustálili totožnosť osoby každého navrátiacieho sa zajateca. Krem toho mužstvu po prestátych útrapách treba dať také zaopatrenie, ktoré by za frontom snáď nemohli najst. Za tento čas navrátiacim sa zajatcom poskytnú príležitosť ku zotaveniu sa a ku ukráteniu si času a týmto cieľom budú stáť k službe vojenskej domovy a poľné kynomatografické divadlá. Aj sem sú pridelení dôstojníci a kňazia, ktorí sa zaoberajú so žiadosťami mužstva, ale krem toho ich informujú aj o válečných pomeroch v krajine. Po uplynutí tohto času navrátení zajatí narukujú ku kádru a dostanú na štyri týždne urlaub.

Jeho veličenstvo kráľ generála pechoty Rotha poveril, aby navštívil stanice, kde sú navrátiaci sa zajatci zadržaní a aby urobil všetko na zlepšenie osudu našich navrátiacich sa zajatých. Tí zajatci, ktorí sa dosiaľ vrátili z Ruska, sú vo všeobecnosti zdraví a silní, čo poukazuje len na to, že len zdraví a silní ľudia sa mohli podujať na útrapy, spojené s návratom do vlasti. Najviac saťatých má na sebe ruskú rovnošatu, ale zato sú dobre oblečení.

Maximálne ceny obilia.

Vláda vydala nariadenie o nových maximálnych cenách poľnohospodárskych plodín. Tieto ceny za metr. cent sú nasledovné: pšenica 60 korún, raž, polovina, jačmeň ovos, proso, obyčajná a miešaná kukurica 52 korún, šľachetná kukurica 60 kor., pohánka 150 korún, fazuľa 100 kor., hrach 120 kor., šošovica 150 kor., bôb 90 kor., krmný hrach 90 kor., krmná vika 140 korún, kapustová repica 120 kor., repová repica 120 kor., divá repica 55 kor., konopné, ľanové, tekvičné a slnečnikové semeno 150 kor., mak 350 kor., cukrová repa 14, krmná repa 8, strnišťová repa 23 a zemiaky 18 korún.

koch za také zemiaky, ktoré sú veľkosti aspoň slepá-čieho vajca, od zeme sú čisté, na jedenie súce, zdravé. Pri strukovinách tieto ceny platné sú aj vtedy, keď je strukovina lúskaná, rozpoltená, drvená alebo mletá.

Maximálna cena kukurice mení sa dľa času odovzdania, a síce tak, že cena obyčajnej a miešanej kukurice, jestli bude odovzdaná do konca októbra r. 1918., v šúlkoch je 41 kor. 60 hal., mrvená 52 korún. Tieto ceny v páde odovzdania do mája roku 1919. alebo pozdejšie pri kukurici v šúlkoch vzrastú po 49 korún 30 hal., poťažne mesačne o 1 korunu 10 halierov, pri mrvenej kukurici ale po 56 korún 20 halierov, poťažne mesačne o 60 halierov. Cena šľachetnej kukurice v páde

V zákope oproti Talianom.

Tieto ceny vôbec rozumejú sa na obilie zodpovedajúce v obchode zvyčajným požiadavkám. Teda rozumejú sa na takú zdravú, cúdenú pšenicu, ktorá neobsahuje vyše 2 percentov inakšieho zrna a hektoliter ktorej váži 76 kilogrammov, na takú zdravú, cúdenú raž a polovinu, ktoré neobsahujú vyše 2 percentov inakšieho zrna a hektoliter ktorej váži 71 kilogrammov, na taký zdravý, cúdený jačmeň, ktorý neobsahuje vyše 2 percentov inakšieho zrna a hektoliter ktorého váži 64 kilogrammov.

Pri ostatných plodinách maximálne ceny rozumejú sa tiež len za zdravý, suchý, zodpovedne čistený tovar. Za horší tovar platí sa pomerne menšia cena.

Pri kukurici táto cena rozumie sa za tú mrvenú kukuricu, ktorú odovzdajú do konca októbra, pri zemia-

odovzdania do októbra r. 1918. v šúlkoch je 42 korún 85 hal., mrvená 60 korún. Tieto ceny v páde odovzdania do mája r. 1919. alebo pozdejšie pri kukurici v šúlkoch vzrastú po 50 korún 55 halierov, poťažne mesačne o 1 korunu 10 hal., pri mrvenej po 64 korún 55 halierov, poťažne mesačne o 65 halierov.

Zemiaky, ktoré sú nie súce na jedenie, alebo ktoré nezodpovedajú predpisu, lacnejšie sú o 3 koruny. Jestli ten, kto zemiaky prevezme, žiada také zaobalenie zemiakov, aby nezamrzly na ceste, za zaobalenie 100 metr. centov možno žiadať od neho najviac 80 korún. Jestli na žiadosť kupujúceho zemiaky na nákladnú stanicu odvezú vo vreciach predavateľových, za upotrebenie vriec potrebných ku odvezeniu metr. centa zemiakov predavateľ smie žiadať najviac 1 korunu. Za zemiaky,

jestli sa odovzdanie stane po 30. novembri roku 1918., do 31. decembra r. 1918. treba zaplatiť 50 halierov, potom do 30. júna r. 1919. na každý mesiac 1 korunu náhrady.

CHYRNIK.

Jeho Eminencia kardinál. knieža-primas Uhorska dr. Ján Csernoch v sobotu, 2. marca navštívil vojenskú nemocnicu arcikňažny Žofie a vojenskú nemocnicu základiny Franca Kasselika, kde milostive rozprával sa s každým nemocným.

Na vystavenie uhorského kostola pokoja gróf Aladár Zichy, minister okolo osobnosti jeho veličenstva kráľa, predseda Krestanskej Sociálnej Ludovej Strany, obetoval 1000 korún.

Zahraničný minister — generálmajór. Jeho veličenstvo kráľ spoločného zahraničného ministra grófa Ottokara Czernina na novšie uznanie jeho vynikajúcich služieb vymenoval za generálmajóra mimo služby tým cieľom, aby pomer medzi zbrannou mocou a medzi ministrom, ktorý opierajú sa na výtečnosť armády, položil prvý základný kameň všeobecného pokoja, stal sa ešte úprimnejším.

Vyznačenia. Jeho veličenstvo kráľ na uznanie hrdlive konanej občianskej služby počas vojny v turčianskej stolici viacerých vyznačil. Dr. Mikuláš Zathureczky nám. podžupan, Julius David štubniansky hlavný slúžny, Anton Velits a Desider Gáffor tit. hlavní slúžnovci turč.-sv.-martinského okresu a dr. Ján Lencsó štubniansky okresný lekár dostali občiansky válečný záslužný kríž druhej triedy; Julius Porubszky stol. podnotár, dr. Igor Dula okresný lekár martinský, dr. Arnold Brichta vrútocký okolný lekár, dr. Šimon Haaz sučiansky okolný lekár a okolní notári Bartolomej Jellinek sučiansky, Béla Csepesényi malo-čepčinský, Koloman Keviczky vrútocký a Vilhelm Toperczer mošovský dostali ten istý záslužný kríž tretej triedy.

Vyznačení košickí honvédi. Fírer Jozef Kozák, res. kapráli Jozef Csikó a Ján Kimeczkó, frajter Štefan Juszkó dostali striebornú medailu hrdinskosti druhej triedy. Všetci štyria z košického 9. honv. peš. pluku.

Spišsko-novovesský Katolícky Kruh na svojom poslednom valnom zasadnutí za svojho čestného predsedu vyvolil svojho bývalého jednatelského predsedu Matúša Pajdussáka, terajšieho farára markušovského a na jeho meno obetoval 500 kor. na Spišský Domov.

Nový potravný spolok vo Spiši. V Spišskej Belej založili konsum. Počet údov obnáša 396, ktorí značili 1863 účastín v hodnote 37.260 korún. Predsedom di rekcie je Michal Neupauer, direktor-učiteľ miestnej štátnej ľudovej školy a predsedom dozorného výboru miestny r.-kat. farár dr. Ján Pollák.

Nábožný milodar jednej spiš-magurskej ženy. Istá hafčanská žena na opravu zo XVII. stoletia pochádzajúcej umelecko-pamätnej richvaldskej monštrancie obetovala 130 korún.

Zlatý záslužný kríž. Jeho veličenstvo kráľ dr. Quidovi Zsadányimu, res. nadporučíkovi 6. železničného bataillonu, podnotárovi spišskej stolice, daroval zlatý záslužný kríž na stužke medailly hrdinskosti.

Spišsko-novovesská (iglovská) Haltenbergerovská fabrika na tkanie, v spojení s jednou budapešťanskou bankou a so sporiteľňou spišských XVI. miest so základným kapitálom 1,200.000 korún, pretvorila sa v účastinnú spoločnosť, ktorá vložením viac millionov korún vo veľkú fabriku pretvoruje doterajšiu a v jednom inom spišskom meste založí novú fabriku s tisíc krosnami.

Naši zajatí v Rusku sú na slobode. Rakúsko-uhorský zahraničný minister gróf Ottokar Czernin vrátiac sa z Brest-Litovska povedal, že sú naši váleční zajatí v Rusku slobodní. Nato rakúsky vyslanec Langenhahn prosil si vysvetlenie ohľadom toho, že ako treba rozumieť toto osvedčenie sa zahraničného ministra. Odpoovedali mu, že Trockij pred svojím odchodom z Brest-Litovska delegáciám ústredných mocností vyhlásil, že válečných zajatých odtedy, čo válečný stav Ruska a ústredných mocností prestal, považujú za slobodných a môžu odísť domov alebo cez Fínsko alebo cez front. Vzhľadom na terajšie premávkové pomery v Rusku, zpomedzi našich zajatých len veľmi málo bude v takom položení, aby sa mohli vrátiť domov. Preto budú tak pokračovať, že válečných zajatých dľa vlakov budú zamieňať. Toto bude trvať dlho a tak u nás zajatí Rusi aj ďalej ostanú tam, kde dosiaľ boli zamestnaní.

Pomoc turčianskej stolici. Minister poľného hospodárstva na zaokrytie potreby pre turčianskych gazdov novšie vyassignoval 60 vagónov slamy a tak spolu s predošlými 50 vagónmi stolica dostala všetkých 110 vagónov slamy, ktorá jej bola prisľúbená. — Stravovací minister pre stolicu vyassignoval 5000 klgrov masť, ktorá už v najbližšom čase ta dojde.

Mimoriadna štátka podpera dvom spišským mestám. Mesto Podhrad dostalo 10.000 a mesto Poprad 8000 korún.

Ktorý má sedem synov vojakov. Jeho veličenstvo kráľ gelnickému (Spiš) obyvateľovi M. ch. Nižnikovi, ktorému sedem synov koná vojenskú službu, poslal do daru s počiatočnými literami svojho mena ozdobené strieborné hodinky a 500 korún.

Chytený pašovateľ tovaru. Kézmarský obyvateľ Adolf Edelmanna v minulé dni na kézmarskú železničnú stanicu oddal 5 sudov na adresu Leopolda Grossa do Košíc, ako obsah sudov označil víno. Železničný skladník ale ustálil, že sudy obsahujú kvasenú kapustu, načo tovar zhabali a Edelmannu oznámili.

Stravovací výbor spišského mesta Nová Ves (Igló) minule dal zaklať 40 ošípaných. Slaninu predávali po 14 kor., desať sudov masť odložili ale na ten čas, keď ju obyvateľstvo bude potrebovať. Najbližšie mesto zase dostane 80 ošípaných. Slaninu vydajú na cedulky, a síce jednej osobe na dva mesiace po jednom kilogramme.

Nahradenie ruských zajatých. Ponevác sa v poľnohospodárskych kruhoch opätovne vyskytujú obavy ohľadom toho, že v páde s Ruskom uzavretého pokoja následkom odvolania ruských zajatých z poľných hospodárstiev v gazdovstvách nastanú ťažkosti, preto z príslušného miesta oznamujú, že sa robia prípravy ku nahradeniu ruských zajatých vojakmi starších ročníkov alebo vojenskými robotníkmi.

Od mesta Lubice (Spiš) ružomerská cellulosová a papierová fabrika kúpila drevo za 2,540.000 korún.

Amerika na európejské bojište udajne pošle stotisíc opatrovníčiek nemocných.

Náboženské pomery Uhorska a Rakúska. Dľa najposlednejšieho spočítania ľudu v Uhorsku rímsko-katolíkov je 10,806.764 (52.1%), gr. katolíkov 2,014.470 (9.7%), reformátov (kalvínov) 2,602.545 (12.5%), evanjelikov (luteránov) 1,331.509 (6.4%), grécko-východných 2,970.185 (14.3%), unitárov 73.061 (0.4%), izraelitov (židov) 928.621 (4.5%), iného náboženstva 17.049 (0.1%). Počet celého obyvateľstva 20,744.744. — Rakúsko má 28,571.934 obyvateľov. Z tých je rímsko- a grécko-katolíkov 26 millionov, židov 1,313.687, anglikánov 1568, mohamedánov 1446, starých katolíkov 21.288, herrenhutov 10.059, mennonitov 532, lippovánov 2270 a bez všetkého náboženstva 20.798. V Rakúsku je veľmi smutný zjav, že sa tam vždy viac a viac šíri beznáboženstvo.

Z Vys. Tatier. Uhorský skiový sväz od 24. marca do 2. apríla zariadi skiový naukobež (beh po sňahu) pri Popradskom stave.

Mor v Rusku. Z Petrohradu oznamujú: V Jalte vzráha sa mor vo veľkých rozmeroch. Aj s Kaukázom oznamujú hniezda moru.

Listy z ruského zajatia.

Nižnolapšanský (Spiš) obyvateľ Ján Majerčák vo svojej 2. septembra dátovanej a 8. febr. došlej karotke z Insarky (Sibir) píše richvaldskému duchovnému: Pochválen Pán Ježiš Kristus! Velebný Pán Farár! Dávam im na známosť, že karotku, ktorú mi boli písali 30. mája, som dostal a veľmi som sa v nej potešil, za ktorú im stokrát srdečne ďakujem, že nezapomínajú na nás v tomto zajatí, ale nás potešia v našom smutnom položení. Ja som — chvála Bohu — zdravý, ktorého zdravia aj im zo srdca višujem. S Bohom a srdečným pozdravom odo mňa Johann Majerčák z Nižných Lapš. Tak ich srdečne pozdravujú moji kamaráti: Andrej Lojek z Krem-pach, Franc Bicz zo Slovenskej Vsi, Štefan Badovski a Matej Lisak z Lendaku. S Bohom!

Vendelín Sztanek, kadettašpirant 67. peš. pluku, prijatý klerik spišskej diecézy, rodák z Nižných Lapš (Spiš), v svojej 23. okt. dátovanej a 16. febr. došlej karotke z Irbitu (gub. Perm) píše richvaldskému duchovnému: Ich karotku písanú 28. apríla dostal som dnes. Tu odtiaľ písal som im už šesť karotiek. Slobodno nám každú nedeľu slyšať omšu svätú, tu je síce poľský farár, od ktorého poľské knihy dostávam k čítaniu. Z tábora dobrovoľníkov dostávame zase nemecké knihy.

Dobré britvy a nástroje ku strihaniu vlasov

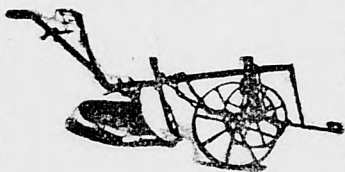
Ia britvy zo striebornej ocele K 7.—, 9.—, 11.—. Bezpečné nástroje k holeniu kovane K 7.—. «Perfect» nástroj k holeniu so 6 dvojitých nožími K 20, 23.—. Dvojitého rezu náhradné nože-tučet za K 9.— 9.50, 10.—. Ia stroj ku strihaniu vlasov K 18.—, 24.—, 28.—. Zamena dovoľena alebo vopredne zaslané o nosu. Zasiela cis a k dvorný zasieca Jan Konrad, vývozný a zasielajúce dom Brúx číslo 1819. (Čechy) Hlavný cenník z darma.

Pýtajte si

môj zdarma a franko zasielaný obrázkový cenník hodiny zlateho a strieborného tovaru, hu obnůva nástrojov aid. Prvá dieň hodín Ján Konrad cis a k. dvorný zasieca. Brúx I. B. číslo 1818. Nickel alebo ocelové hodinky armúrne, radum dvojitý pokrývký hodinky ocelového kovu alebo Gioria strieborne remonťar hodiny K 28—30. Nickel budický K 41—45. Sienove hodiny 26—30. Z ruska 3 rokov. Zasielka s poštovou dobriou. Žiadne risiko. Zamena dovoľena alebo navrátenie peňaž.

Najlacnejší a najlepší prameň
Jozef Marosi a Syn Esztergom 15.

stroj a železného tovaru veľký obchodný dom. Zo skladu zasiela zvláštnej jakosti ocelový pluh za 210.—, dvojitý pluh za 390. K. Juno americkú koňskú motyku za 250.— K. Železnú bránu za 105.— K. Veľký obrázkový cenník na žiadosť posielame zdarma.

Každý nech si pýta cenník na doposničke.

Zázrak sveta je ohnivej ostroti ŠARKAN-KOSA

Jedným kúvaním 3 dni, jedným naostrením celý deň možno s ňou kosiť. Podobnej kosa, ako e táto, a i v dobrote ani v ľahkosti, ani v pružnosti není na celom širom svete. Za každú ko-u úplna 3 rokov záruka a ktorá zodpovie zamení sa bezplatne. Zu záusenosti ale vieme, že medzi tisíc kusami není ani jednej zlej. Cenník tohoto, každému hospodárovi nevyhnutne potrebného nástroja zdarma posiea:

Sohr Pál šarkan-kosu rozposielajúce stredisko Somogyzil 45.

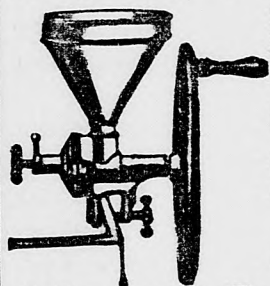
Vlasov zrastu prostriedok,

akého po-ial nikdy nebolo. V krátkom čase osobitný zrast vlasov, prekazi vlasov vpad a predčasné česivienie. V jednom mesiaci veľko-epý výsledok! Cena 10 a 15 k. Botane Beutina, budapest. VII., Erzsébet-kö ut 34/a., t. poschod. Na adresu treba zoláštny pozor dabo mnohé bezcenné padlania na hodia sa v obchode.

Oznamy prijima admin.stracia „Kreštan“ Budapest, Szentkúrtlyi-u. 28

Svrabl'avosť, hostec,svrab najrýchlejšie hojí **Dr. Flesch-a** pôvodná**„Barnavá masť“**

Nešpiní a je celkom bez zápachu. Teglik na prípravu K 2.30; malý teglik K 4.—; rodinný teglik K 11.— Rozposiela

Dr. E. Flesch-a
„Korona“ lekárň v Rabe (Győr).**„TEXAS“**
ručný mlynek k šrotovaniu.

„Texas“ rýchlo šrotujúci ručný mlynek je najlepší a najlacnejší tera šesťdoby, šrotuje každého druhu zrna kukuricu, pšenicu, ovos, jačmeň.

Cena 100 korún

Troj obalenia a franko poštovej dopravy 6 korún 42 hal.— Cenník zdarma a franko.— Zasiela:

ALOIS KIRALY následníka

Alexander Király
BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.**Modlime sa za pokoj!**

Na tento účel najvhodnejšou modlitebnou knižkou je

Prosby za pokoj.

Sostavil ju Štefan Cséplő a prepracoval Ján Dambořský. Táto modlitebná knižka na 158 stranách obsahuje modlitby za pokoj, za padlých hrdinov a 47 cirkevných piesní. V tvrdých doskách vkusne viazaná stojí 3 kor. 50 hal.; s poštovými útratami 4 kor. Pri hromadnom objednaní dáme slevu.

Objednať možno u vydavateľa:

Kolomana Rózsua a jeho manželky

vydavateľstvo a knižtlačiareň

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 30.

Omrzliny,

svrab, svrab, hostec a každého druhu neduhy kože najlepšie hojaci prostriedok je

Borievková masť

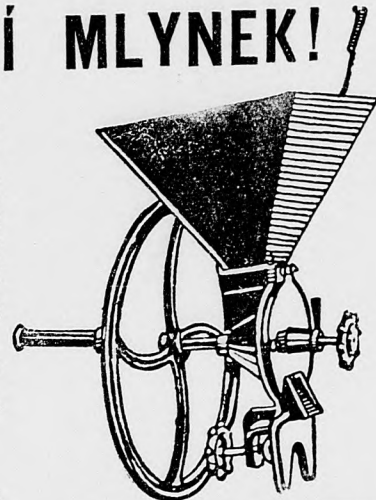
Cena 3, 5 a 9 korún. K tomu patriace borievkové mydlo 5 korún. Zhotovuje

Gerő Sándor lekárnik, Nagykörös 40.**NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!**

Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strojom, každého druhu obilie somleť môže na kašu a v akejkoľvek iapnosti. Obrovskej schopnosti roboty. Bezodkladne k lifrovaniu. Cena K 150. Teni-tý stroj k prípraveniu na stôl alebo postavec bez nôh K 120, menší k domácomu upotrebeniu K 80. Objednania prosíme na poštovej poukázke a zaslať treba aj 10 K závdavok. — K odporúčaníu mlynky bezodkladne objednať. — výlučná adresa objednávania:

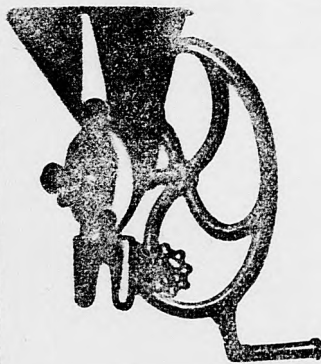
PAVEL SOHR
Somogyzil 35.

fabričný sklad oceľového tovaru.

54 rokov v obchode, vyskúmane dobrá osada na kosy.
Nikto nikdy nemal lepšej kosy, ako je naša**Bazilika zlato-kosa.**

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosu, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosy už od 54 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodovodné zameníme zdarma. — Cena jednej „Bazilika zlatéj kosy“ s poštovou dobiereku:

	65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
Cena 1 kosy	7.10	7.30	7.50	7.70	7.90	8.10	8.30	8.50	9.40 kor.

Zvláštno pre sbierateľov kôsi! Pri kúpe každých 10 kusov, 1 kus pošleme zdarma. Pri kúpe 5 kusov už my znášame poštové strovy! 1 kus diamant oceľového kladivka 2.80. 1 kus nosidla oceľky 1.30. 1 kus stroja ku klopaniu kosy 7.50. K odporúčaníu je čím skorej objednať si kosy, bo pozdejšie sotva budú k dostaniu. Obrázkový n.š. cenník na žiadosť pošleme zdarma. K dostaniu u: **Jozef Marosi a Syna Esztergom, 15.** číslo. 54-ročná osada na kosy a veľký ochodný dom.**Šrotujúci stroj.**

V hospodárstve nevyhnutne potrebný, šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho, ponevác stroj najdokonálejšie možno regulovať. Lankej práceschopnosti a hnatia, bo na ňom i dieťa šrotovať môže. Cena s obalením a zárukou 90 korún, s prípravou na nohy 150 korún.

Tieto stroje zhotovuje a zasiela

IMRICH TÓTH, Jászalsószentgyörgy

Pri objednaní prosím zreteľne udať adresu a železničnú stanicu.

Pôvodná, Tiger kosa.

č. 1.

č. 2.

č. 3.

č. 4.

č. 5.

č. 6.

č. 7.

č. 8.

č. 9.

Striebornej oceľe jej jakosť prevyšuje všetky doterajšie fabrikáty, za každú jednotlivú kosu dávame úplnú záruku, nezodpovedné kosy zameníme zdarma. Odpouča sa, aby každý zavčas ponáhlal sa po pošte objednať si kosy. Ceny po ďalšie ustanovenie: 80 85 90 95 100 cm. Ku tomu patriace striebornej oceľe kladivka

7.10 7.25 7.35 7.50 8.— K od 1. do 5. čísla so zárukou kus po 1.30 kor. Diamantová osielka číslo 5. —.35 kor. Futrál na kosu s dvojitoú pevnou koťvou č. 7. 1.50 K. Obrúčka na kosu jednoduchá 8. č. —.8 kor. Obrúčka na kosu dvojitoú č. 8. 1.15 kor. Stroj ku klopaniu kosy č. 9. 8.— kor., cena zaobalenia 1.— kor. Objednať možno s poštovou dobiereku alebo pri voprednom zastatí peňazi.

M. LENDVAI tovarný vývozný dom kôsi.
Budapest, Kertész-utca 43.